

Tjänsteställe, handläggare
Region Örebro län, David Erlandsson

Datum
2020-09-30

Beteckning
Tjänsteanteckning
Dnr: 20RS6942

Näringsdepartementet

Remissvar angående Näringsdepartementets promemoria om behovsanalys i den strategiska planen för genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken i Sverige

EU-kommissionen lämnade den 1 juni 2018 ett förslag till reform av den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP) för perioden efter 2020. I förslaget anges att medlemsstaterna i sina strategiska planer ska höja ambitionen på miljö-och klimatområdet. Förslaget ger ett större nationellt handlingsutrymme att välja vilka och hur många åtgärder som ska ingå i de nationella programmen. Detsamma gäller regler och villkor för åtgärderna. Åtgärderna får medlemsländerna välja utifrån hur man bäst anser att dessa leder till att de EU-gemensamma målen kan uppnås och det finns större möjlighet att utforma ett mer riktat program med färre åtgärder. Åtgärderna ska redovisas i landets strategiska plan för CAP. Utgångspunkten från kommissionen är även att politiken ska bli mer resultatorienterad och fokusera på måluppfyllelsen istället för regelefterlevnad.

Nedan redovisas Region Örebro läns synpunkter på den strategiska planen för genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken i Sverige.

Sammanfattning

- Region Örebro län välkomnar att EU:s medlemsstater ska i sina strategiska planer höja ambitionen på miljö- och klimatområdet.
- Region Örebro län anser att den gemensamma jordbrukspolitiken är mycket viktig för villkoren och möjligheterna att leva och verka på landsbygden.

Postadress
Region Örebro län
Regionkansliet
Box 1613, 701 16 Örebro
E-post: regionen@regionorebrolan.se

Besöksadress
Eklundavägen 2, Örebro
Tel: 019-602 10 00
Organisationsnummer: 232100-0164

- Region Örebro län vill betona vikten av att stärka och planera för en stark grön infrastruktur så att alla behov – ekologiska, ekonomiska och sociala – tillgodoses.
- Region Örebro län ser mycket positivt på att den gemensamma jordbrukspolitiken i Sverige kommer att koppla an mot den europeiska gröna given och till EU:s strategier om biologisk mångfald och livsmedelsstrategin ”Från jord till bord” men anser att EU:s skogsstrategi också ska kopplas an.
- Region Örebro län anser att den gemensamma jordbrukspolitiken starkare kan kopplas an mot EU:s innovationsarbete samt regionernas innovationsarbete med smart specialisering.
- Region Örebro län ser oroande på att Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling inte är en del av förordningen om gemensamma bestämmelser.
- Utbyggnaden av bredband och fiber är en avgörande utvecklingsfråga för Region Örebro län.
- Region Örebro län ställer sig bakom de allmänna och särskilda målen i den gemensamma jordbrukspolitiken.
- Region Örebro län anser att Sveriges gemensamma jordbrukspolitik måste få in perspektivet kring förutsättningar för industriell produktion av livsmedel utan jordbruk.
- Region Örebro län betonar vikten av att den gemensamma jordbrukspolitiken i Sverige ska baseras på en cirkulär bioekonomi.
- Region Örebro län vill betona vikten av ett kontinuerligt utbyte med regional utvecklingsansvariga.

Inledning

Region Örebro län har en lång historia som jordbrukslän och har ett starkt engagemang kring landsbygdsfrågor, jordbruket, skogsbruket och hela livsmedelskedjan. De senaste åren har Region Örebro län tillsammans med Länsstyrelsen i Örebro län tagit fram en handlingsplan för livsmedelkedjan i länet samt är i slutfasen av att färdigställa det regionala skogsprogrammet. Region Örebro län ser också starka kopplingar mellan jordbruk, livsmedel och innovation. Livsmedel i skärningen mellan hållbarhet, hälsa, miljö och måltid är en av de innovationsstrategiska prioriteringarna som återfinns i Region Örebro läns

innovationsstrategi. Region Örebro län har ambitiösa miljö- och klimatmål och länet har en stark samverkan för att uppnå målen som finns beskrivna i länets energi- och klimatprogram.

Allmänna reflektioner

Region Örebro län välkomnar att EU:s medlemsstater ska i sina strategiska planer höja ambitionen på miljö- och klimatområdet och att förslaget ger ett större handlingsutrymme för nationellnivå att påverka innehållet i det nationella programmet.

Region Örebro län anser att den gemensamma jordbrukspolitiken är mycket viktig för villkoren och möjligheterna att leva och verka på landsbygden. Det utgör också en viktig grund för en hållbar livsmedelsproduktion och konkurrenskraftiga företag. Den gemensamma jordbrukspolitiken är också viktigt för de miljöstödd och stöd för miljöinvesteringar som bidrar till en hållbar livsmedelsproduktion. Dessutom är den gemensamma jordbrukspolitiken viktig för att bidra till att främja resurseffektivitet och stödja övergången till en koldioxidsnål och klimattålig ekonomi inom jordbruket. Den ska också främja social utveckling och skapa ekonomisk utveckling på landsbygden. Ett viktigt mål för den gemensamma jordbrukspolitiken är utveckling av nya jobb på landsbygden.

Region Örebro län vill betona vikten av att stärka och planera för en stark grön infrastruktur så att alla behov – ekologiska, ekonomiska och sociala – tillgodoses. Genom att få med grön infrastruktur i den gemensamma jordbrukspolitiken och i lokal och regional utveckling, kan utgöra en grund för att bygga ett långsiktigt hållbart samhälle. Insatser kan samordnas och effektiviseras, och tidigare förbisedda sammanhang i landskapet kan uppmärksammas.

Region Örebro län ser mycket positivt på att den gemensamma jordbrukspolitiken i Sverige kommer att koppla an mot den europeiska gröna given och till EU:s strategier om biologisk mångfald och livsmedelsstrategin ”Från jord till bord”. Region Örebro län anser dock att den gemensamma jordbrukspolitiken starkare kan kopplas an mot EU:s skogsstrategi då det finns flera gemensamma aspekter att ta i beaktning från båda de areella näringarna inom jordbruk och skogsbruk.

Region Örebro län anser att Sveriges gemensamma jordbrukspolitik tydligare bör länkas samman med EU:s innovationsarbete samt regionernas innovationsarbete med smart specialisering. För att skapa regional innovationsutveckling på området är detta av stor vikt.

Region Örebro län ser oroande på att Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling inte är en del av förordningen om gemensamma bestämmelser.

Ansvaret för den territoriella utvecklingen omfattar även landsbygden och de delar av landsbygdsfonden som rör generell landsbygdsutveckling bör därför integreras i samma regelverk som övriga sju fonder. Det faktum att den Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling inte omfattas av de gemensamma bestämmelserna kommer sannolikt också att försvåra flerfondssamverkan på lokal nivå vilket är negativt. Region Örebro län uppmanar därför Näringsdepartementet att verka för en tydligare integrering mellan jordbruksfonden och de sju fonderna i genomförandet, i synnerhet mellan regionala utvecklingsfonden och jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, särskild prioritering bör ske i förvaltande myndighetsamordning. Detta kommer generera till en starkare gemensam jordbrukspolitik i Sverige.

Utbyggnaden av bredband och fiber är en avgörande utvecklingsfråga för Region Örebro län. I länet finns en god kunskap om lokala och regionala behov. Investeringar i bredbandsutbyggnad bör göras via den stödstruktur som byggs upp nationellt av Post- och Telestyrelsen, PTS. Region Örebro län har idag i uppdrag att i dialog med kommunerna hålla samman prioriteringen av bredbandsinvesteringar i länet. Detta arbetssätt innebär att den regionala kompetensen tas tillvara och det är en av anledningarna till att regionernas ansvar som bredbandskoordinatorer förlängs.

Prioriterade behov

Region Örebro län ställer sig bakom de allmänna och särskilda målen i den gemensamma jordbrukspolitiken. Särskilt positivt att man tagit alla hållbarhetsaspekter och Agenda 2030 i tydlig beaktning i utformandet av målen. Att öka konkurrenskraften med ett större fokus på forskning, teknik och digitalisering måste vara en prioritet i den gemensamma jordbrukspolitiken för Sverige. Ett sätt att nå dit är att tydligare koppa jordbrukspolitiken mot regionernas arbete kring innovation och smart specialisering där ett redan fungerande innovationssystem kommer att snabba på utvecklingen.

En snabb utveckling pågår av förutsättningar för industriell produktion av livsmedel utan jordbruk. Potentialen för denna är stor och behöver bl.a. mot bakgrund av de markkonflikter som t.ex. expanderande befolkningscentra utgör i relation till jordbrukets behov, beaktas i samband med genomförandet av såväl EU:s som den Svenska gemensamma jordbrukspolitiken. Remissmaterialet speglar dock inte denna dynamik, varken med avseende på förutsättningarna för en kompletterande gren av livsmedelsförsörjningen i sig eller dess möjliga samverkan med jordbruket. Region Örebro län ser mot bakgrund av den tidshorisont som avses att materialet behöver kompletteras med sakupplysningar kring den nya näring som växer fram kopplat till en analys av ovan nämnda slag. Risken med nuvarande omfattning på analysen är att den bekräftar en nulägesbild som snabbt förlorar sin relevans och att Sverige inte bidrar till att vidga det internationella samtalets omfattning kring

livsmedelsproduktionen. Kopplat till det traditionella perspektivet som dominerar remisshandlingarna är de i sig relevanta skrivningarna kopplade till glesbygden, vilka samtidigt, och utan kompletteringar som innebär ett geografiskt mer neutralt perspektiv, riskerar att inte adressera den inverkan på både försörjningsmöjligheter och förutsättningar för livskvalitet som livsmedelsproduktion i urbana miljöer kan tänkas innebära inom den aktuella planeringshorisonten.

Region Örebro län är positiva att det är fokus på att förbättra den socioekonomiska strukturen i landsbygdsområden. Det är av stor vikt att den gemensamma jordbrukspolitiken i Sverige är robust och långsiktig. Därför krävs en snabb omställning för jord- och skogsbruket till en cirkulär- och biobaserad ekonomi. För att den gemensamma jordbrukspolitiken i Sverige ska vara framgångsrik på kort- och långsikt krävs ett holistiskt tänk inom frågor kopplat mot jordbruk, livsmedel, skogsbruk och landsbygd.

Region Örebro län vill betona vikten av ett kontinuerligt utbyte med regional utvecklingsansvariga för att på bästa sätt tillgodose de regionala förutsättningarna för att kunna uppnå de allmänna och särskilda målen i den gemensamma jordbrukspolitiken i Sverige.

Irén Lejegren
Ordförande Regionala tillväxtnämnden